

Voorstel beleidswijzigingen huishoudelijke hulp 2015 en verder

Inleiding

In oktober 2013 heeft de gemeenteraad van Ridderkerk het uitvoeringsplan huishoudelijke hulp 2014 e.v. vastgesteld.

Met dit plan is gekozen voor een toekomstbestendig systeem dat flexibel genoeg was en is om veranderingen in budget en doelgroep op te kunnen vangen. Uitgangspunt is dat de burger zo lang mogelijk de regie houdt over zijn eigen leven. Nu de nieuwe Wmo 2015 bekend is en wij meer zicht hebben op de beschikbare middelen vanuit het Rijk, zijn er slechts enkele beleidswijzigingen nodig om uitvoering te kunnen geven aan onze nieuwe taken en verantwoordelijkheden.

Om te komen tot de aanpassingen die nodig zijn om uitvoering te kunnen geven aan onze taken en verantwoordelijkheden per 2015, is het van belang eerst de huidige uitvoeringspraktijk te belichten.

1 *Huidige situatie*

In 2013 is er bestuurlijk voor gekozen om hulp bij het huishouden per 2014 anders te gaan organiseren en 2014 ook als overgangsjaar te benoemen. In het overgangsjaar werken aanbieders toe naar:

- Het vormgeven aan wijkgericht werken van de huishoudelijke hulpen;
- Het zo zoveel mogelijk in stand houden van bestaande koppels tussen klant en hulp;
- Het toewerken naar zelfsturende teams;
- Het leveren van klantgericht maatwerk op basis van een vast bedrag per klant (lumpsum financiering).

Het anders organiseren en aanbieden van de ondersteuning is hoe dan ook noodzakelijk omdat financiering en wetgeving per 2015 substantieel wijzigen. In 2014 wordt hierop geanticipeerd door bij de indicatiestelling, conform de wet, het resultaat en de zelfredzaamheid centraal te zetten tegen een tariefstelling op basis van lumpsumfinanciering. In juli 2014 gaan bestaande klanten ook over van een urenindicatie naar een resultaatindicatie.

Onderdeel van het nieuwe beleid is verder de oprichting van een onafhankelijk platform dat met in gang van 1 januari 2014 de vraag en aanbieders van o.a. huishoudelijke hulp bij elkaar brengt. Alle nieuwe klanten die vanaf 1 januari 2014 huishoudelijke hulp krijgen, worden aangemeld bij dit platform.

In 2014 werken wij dus toe naar de nieuwe Wmo 2015. Om een beeld te krijgen van de veranderingen in de wet, wordt in de volgende paragraaf de nieuwe Wmo 2015 belicht vanuit het perspectief van de huishoudelijke hulp.

2 *De nieuwe Wmo 2015 in relatie tot huishoudelijke hulp*

Huishoudelijke hulp maakt in de nieuwe Wmo 2015 *geen* onderdeel meer uit van de compensatieplicht, maar van een maatwerkregeling gericht op zelfredzaamheid. Dit gaat gepaard met een korting van 40% op het budget huishoudelijke hulp.

De maatwerkregeling is voorbehouden aan hen die het echt nodig hebben of niet kunnen betalen. Niet een beperking op zich maar de aard van de beperking wordt in de nieuwe Wmo bepalend voor de toegang tot geïndiceerde ondersteuning via de gemeenten.

De nieuwe Wmo 2015 stimuleert gemeenten gebruik te maken van voorzieningen en producten/diensten die in de markt geleverd worden (mits de ondersteuningsbehoefte van burgers daarmee adequaat wordt opgelost).

Indien na melding en onderzoek blijkt dat schoonmaakondersteuning een passende oplossing biedt voor de beperking, is het voldoende dat de gemeente een actuele sociale kaart heeft met beschikbare producten / diensten binnen haar gemeente waarnaar zij kan verwijzen. Door deze ondersteuning in de vorm van een algemene voorziening aan te bieden, kunnen gemeenten blijven toezien op o.a. het dienstverleningsniveau en de klanttevredenheid.

De nieuwe Wmo 2015 geeft gemeenten de opdracht mee om te voorzien in een ondersteuningsarrangement gericht op zelfredzaamheid en participatie, waarin eigen kracht, ondersteuning vanuit het eigen netwerk, algemene voorziening(en) en maatwerkvoorziening(en) elkaar aanvullen. Omdat de maatwerkregeling met betrekking tot hulp bij het huishouden is voorbehouden aan hen die het echt nodig hebben of niet kunnen betalen, is definiëring van de maatwerkregeling voor huishoudelijke hulp noodzakelijk.

3 Definiëring maatwerkregeling huishoudelijke hulp

De Wmo 2015 als ook de toelichting op de wet, definieert niet wie “het echt nodig hebben” of “het niet kunnen betalen”. Gemeenten krijgen, met de 40% korting die vanuit het Rijk is opgelegd, beleidsvrijheid hier zelf een antwoord op te formuleren.

Definiëring: “het echt nodig hebben”

Wij hebben samen met de huidige aanbieders van huishoudelijke hulp en het Wmo-burgerplatform het begrip “het echt nodig hebben” als volgt gedefinieerd:

- Inwoners die als gevolg van regieverlies (bijv. door beginnende dementie, psychische of psychiatrische aandoening) niet meer in staat zijn zelf hulp te organiseren dan wel niet meer of in afnemende mate in staat zijn beslissingen te nemen ter voorkoming van een (dreigend) disfunctioneren van het huishouden;
- Inwoners die als gevolg van uitval tijdelijk niet meer in staat zijn de verzorging van gezonde, jonge gezinsgenoten op zich te nemen waardoor disfunctioneren van het huishouden dreigt te ontstaan;
- Inwoners die als gevolg van bijv. ontslag uit het ziekenhuis, geen beroep kunnen doen op hun sociale omgeving als het gaat om niet-uitstelbare huishoudelijke taken;
- Inwoners die als gevolg van een verstandelijke, lichamelijke of zintuigelijke handicap begeleiding of ‘meerzorg’ nodig hebben bij de huishoudelijke taken.

Het advies is om voor deze inwoners die zich per 2015 melden, de geïndiceerde huishoudelijke hulp in stand te houden.

Definiëring: “Niet kunnen betalen”:

Het CAK voert voor Wmo-geïndiceerden de eigen bijdragen regeling uit en houdt hierbij rekening met inkomen en vermogen. Voor een algemene voorziening is geen Wmo-indicatie nodig. Het mag niet zo zijn dat een laag inkomen betekent dat de algemene voorziening niet toegankelijk is, omdat men deze voorziening niet kan betalen. Inwoners die als gevolg van een beperking adequaat geholpen zijn met schoonmaakondersteuning maar aannemelijk kunnen maken dat zij de kosten van deze

ondersteuning financieel niet kunnen dragen, willen wij in aanmerking laten komen voor financieel maatwerk. Op deze wijze voorzien wij in de bij de wet gevraagde maatwerkregelingen voor hen die het echt nodig hebben of niet kunnen betalen. Onderstaand schema geeft de maatwerkregeling weer voor huishoudelijke hulp per 2015.

Nieuwe klanten 2015	Indicatie ja	Indicatie nee
Zelf kunnen betalen: ja	Maatwerk, eigen bijdrage via CAK*	Algemene voorziening, zelf betalen
Zelf kunnen betalen: nee	Maatwerk, eigen bijdrage via CAK*	Algemene voorziening, financieel maatwerk minima / bijzondere bijstand

*de eigen bijdragen CAK zijn inkomensafhankelijk. De meeste ziektekostenverzekeringen vergoeden de eigen bijdragen van het CAK. Onze collectieve ziektekostenverzekering die wij aanbieden voor de minima, vergoedt deze kosten ook.

4 **Het financiële kader**

Wij hebben 2 varianten doorgerekend en de begroting afgezet tegen de korting die wij per 2015 opgelegd krijgen vanuit het Rijk.

De varianten:

Variant 1 : Natura tarieven 2015 conform laatste raadsbesluit (€ 16,50 HH1 schoonmaakvoorziening en € 20,50 voor HH2 persoonlijke dienstverlening);

Variant 2 : Natura tarieven huidige overgangsregeling 2014 (€ 18,15 HH1 schoonmaakvoorziening en € 20,50 voor HH2 persoonlijke dienstverlening).

Huishoudelijke Hulp	2015 variant 1	2015 Variant 2
Raming lasten HH1 & HH2	3.333.083	3.597.948
raming HH3 (thuisbegeleiding)	44.625	44.625
Totaal lasten HH1-3	<u>3.377.708</u>	<u>3.642.573</u>
Begroting	5.296.900	5.296.900
Korting meicirc '14	1.423.700	1.423.700
restant budget	3.873.200	3.873.200
tekort/overschot	495.492	230.627

Bij de doorrekening 2015 is rekening gehouden met de wens van de raad zo veel mogelijk rust te creëren voor hulpen en voor de klanten die reeds een resultaatindicatie hebben. Daarnaast is er ook rekening gehouden met de wens de uitgaven meer in evenwicht te brengen met de inkomsten.

NB De kosten voor de dienstverlening van bar-dichtbij zijn verrekend in de 2 varianten.

Zoals wij al eerder aangaven hebben wij in dit voorstel de begroting met de korting die wij vanuit het Rijk opgelegd krijgen, als basis genomen voor de berekening. Bij het opstellen van de begroting 2015 zullen we een inventarisatie maken van de totaal beschikbare middelen binnen het Sociale domein.

Variant 1

Aanbieders passen hun bedrijfsvoering nu aan op de situatie per 2015. Hierbij wordt geanticipeerd op de tarieven die per 2015 gaan gelden (variant 1). Aanbieders geven aan dat ze de resultaten met de tarieven 2015 kunnen behalen maar dat dit betekent dat de ondersteuning zeer krap moet worden ingezet.

Variant 2

Gezien de huidige signalen bij de herindicering met betrekking tot de geboden ondersteuning bij de schoonmaakondersteuning, achten wij het wenselijk het tarief ruimer te stellen dan eerder was vastgesteld. Nu de meicirculaire beschikbaar is en de korting lager is, weten wij dat wij hiervoor ook de financiële ruimte hebben.

Wij stellen voor te kiezen voor variant 2, ruimer tarief

Wij gaan ervan uit dat dit een positief effect heeft op de geboden ondersteuning aan de klant.

Maatwerkregeling voor minima

Een eventueel tekort op het minimale beleid kan gedekt worden uit het budget Huishoudelijke hulp. Wij informeren u hierbij in de tussenrapportages 2015.

5 Optimaal dienstverleningsaanbod van aanbieders en bar-dichtbij

Het financiële kader en het wettelijke kader is benoemd. Met de overgangsregeling en de inzet van bar-dichtbij wordt in 2014 bekeken of en op welke wijze gekomen kan worden tot een optimaal dienstverleningsaanbod aan inwoners met en zonder Wmo indicatie.

Per 1 januari 2014 kunnen nieuwe cliënten via het platform bar-dichtbij een keuze maken uit de reguliere aanbieders of een keuze maken voor een hulp via de constructie dienstverlening aan huis. Bar-dichtbij heeft hierover afspraken gemaakt met alle aanbieders van huishoudelijke hulp.

De gemeenteraden van Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk hebben bij de vaststelling van het uitvoeringsplan huishoudelijke hulp 2014 e.v. besloten tot een evaluatie van het uitvoeringsplan. De evaluatie zou zich enerzijds moeten richten op het aanbieden van huishoudelijke hulp via het onafhankelijke platform bar-dichtbij per 1 januari 2014 en anderzijds op de nieuwe werkwijze van de reguliere zorgaanbieders met ingang van 1 juli 2014. Het doel was om uiteindelijk een keuze te kunnen maken tussen de werkwijze van het platform en de werkwijze van de zorgaanbieders.

Door voortschrijdend inzicht bij alle partijen op basis van de ervaringen in de afgelopen maanden en diverse overleggen met alle betrokkenen, is een keuze voor één van beide werkwijzen geen logische vervolgstap. Voor de gemeente is het prettig om één partij te hebben die ontzorgt én stuurt op de kwaliteitseisen die door ons zijn gesteld aan het leveren van huishoudelijke hulp. Ook de aanbieders huishoudelijke hulp zijn tevreden met het onafhankelijke platform bar-dichtbij.

Integratie van beide werkwijzen is voor 2015 een logisch vervolg op de ervaringen tot nu toe in 2014. Het platform bar-dichtbij fungeert daarbij als onafhankelijk platform dat vraag en aanbod van huishoudelijke hulp bij elkaar brengt. Dit kan voor de geïndiceerde ondersteuning via de constructie

dienstverlening aan huis en het aanbod van de aanbieders huishoudelijke hulp. De keuze is altijd aan de klant, waardoor de keuze vrijheid is gewaarborgd

6 Gevolgde aanpak huishoudelijke hulp

Bestaande klanten

Voor bestaande reeds ge(her)indiceerde klanten verandert er niks. Zij behouden hun resultaatindicatie. Dit geldt zowel voor degenen die een indicatie hebben voor de schoonmaakvoorziening als voor persoonlijke dienstverlening. Zo proberen wij rust te creëren voor de bestaande Wmo klanten die nog moeten wennen aan een resultaatindicatie en de kantelende rol van de overheid.

Inspelen op onze nieuwe verantwoordelijkheid in relatie tot de particuliere markt

We moeten inspelen op een afnemende publieke financiering en tegelijkertijd rekening houden met een potentiële groei in de particuliere markt. De beperkte rol die gemeenten per 2015 hebben m.b.t. huishoudelijke hulp, heeft landelijke grote gevolgen voor de werkgelegenheid in deze sector. Ons beleid is erop gericht dat de werkzaamheden zich niet naar het zwarte circuit hoeven te ontwikkelen. We spelen met behulp van bar-dichtbij in op een ordelijke particuliere markt voor ondersteuning. Wij bieden gecontroleerde betaalbare ondersteuning bij het voeren van een huishouden terwijl daar fatsoenlijke beloning voor de hulp tegenover staat. Wij streven ernaar dat de groep inwoners die hun ondersteuning straks zelf moeten gaan regelen en betalen, voor het ondersteuningsaanbod kiest van de algemene voorziening i.p.v. voor het zwarte circuit. Wij stellen daarom gezamenlijk met de aanbieders en bar-dichtbij voorwaarden aan de dienstverlening die via de algemene voorziening loopt en door hulpen wordt geboden.

Toegang tot maatwerk en de inzet van de algemene voorziening per 2015

Wat verandert is de toegang tot maatwerk. Indien na melding en onderzoek blijkt dat schoonmaakondersteuning een passende oplossing biedt voor de beperking, zal men verwijzen naar de algemene voorziening. Dit past binnen de mogelijkheden en de bedoelingen van de Wmo 2015. Bij deze beleidsafweging, is het van belang dat inwoners die nog gebruik kunnen maken van algemene voorzieningen, zich vaak minder afhankelijk voelen en mogelijk meer regie over het eigen leven ervaren. Daar komt bij dat de kosten en administratieve lasten van een algemene voorziening lager zijn. Zo kunnen wij de huishoudelijke hulp betaalbaar houden voor hen die het niet kunnen betalen.

Inwoners betalen voor de ondersteunende diensten van de algemene voorziening de geldende kostprijs of vergoeding. We stelden eerder al dat het niet zo mag zijn dat een laag inkomen betekent dat de algemene voorziening niet toegankelijk is, omdat men deze voorziening niet kan betalen. Voorgesteld wordt om inwoners die als gevolg van een beperking adequaat geholpen zijn met schoonmaakondersteuning maar aannemelijk kunnen maken dat zij de kosten van deze ondersteuning financieel niet kunnen dragen, financieel te compenseren. Hiervoor wordt aansluiting gezocht bij de bijzondere bijstand / de collectieve ziektekostenverzekering. Uitwerking van deze regeling vindt plaats via de bijzondere bijstand. De regeling maakt vervolgens onderdeel uit van het nog vast te stellen minimabeleid per 1-1-2015.

Gebruik van een afwegingskader voor de algemene- en maatwerkvoorziening

Het beleid zal worden vertaald in de verordening Wmo 2015. Er worden geen modelbeleidsregels meer opgesteld door het VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten). Het VNG adviseert om zelf een afwegingskader te maken ter beoordeling wie in aanmerking komt voor de algemene- danwel de maatwerkvoorziening en regeling. Wij komen tot de volgende onderverdeling:

De algemene voorziening is bedoeld voor:

- Iedereen die gebruik wil maken van schoonmaakondersteunings-, gemaks- en welzijnsdiensten gericht op zelfredzaamheid bij het voeren van een huishouden;
- Inwoners met een (tijdelijke) beperking die zelf in staat zijn regie te voeren over het huishouden en geholpen zijn met schoonmaakondersteuning en/of gemakdiensten als bijv. een boodschappenservice.

De maatwerkvoorziening, zijnde persoonlijke dienstverlening, is bedoeld voor bestaande klanten die in 2014 hier voor zijn ge(her)indiceerd, alsook voor nieuwe klanten (2015) wanneer de algemene voorziening niet toereikend is.

De maatwerkvoorziening persoonlijke dienstverlening is bestemd voor inwoners die:

- Een complexe* ondersteuningsvraag hebben, of
- Een spoedindicatie nodig hebben (criteria spoedindicatie blijven ongewijzigd)
- Als mantelzorger geconfronteerd worden met terminale zorg, of
- Een verminderd vermogen tot regie hebben (bijvoorbeeld door beginnende dementie, psychiatrische problemen), of
- Tijdelijk niet in staat zijn om thuis te zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren.

*Inwoners die als gevolg van een verstandelijke, lichamelijke of zintuigelijke handicap langdurig of tijdelijk begeleiding of 'meerzorg' nodig hebben bij huishoudelijke taken m.b.t. de resultaten een schoon en leefbaar huis, het kunnen beschikken over goederen voor primaire levensbehoeften, het kunnen beschikken over schone draagbare doelmatige kleding.

Financieel maatwerk

Voor inwoners die als gevolg van een beperking adequaat geholpen zijn met schoonmaakondersteuning, maar aannemelijk kunnen maken dat zij de kosten van deze ondersteuning financieel niet kunnen dragen, wordt geregeld dat zij een tegemoetkoming kunnen krijgen in de kosten. Wij sluiten hierbij aan bij het minimabeleid en de richtlijnen van de bijzondere bijstand.

Goede betaalbare ondersteuning met optimale keuzevrijheid

Iedereen die gebruik maakt en of gebruik wil/gaat maken van ondersteuning bij het voeren van een huishouden, is gebaat bij goede en betaalbare dienstverlening. Behoud van keuzevrijheid tussen aanbieders en eenduidige dienstverlening met een hoge klanttevredenheid, zijn wat ons betreft belangrijke waarden waar wij aan willen vasthouden. Om onze inwoners optimale keuzevrijheid te bieden, is het wenselijk dat er ruimte blijft voor een onafhankelijk platform waar vraag en aanbod van zorg- ondersteunings- en welzijnsdiensten samenkomen.

7. *Gevraagde besluitvorming huishoudelijke hulp 2015*

Van belang is dat huishoudelijke hulp geborgd blijft voor de mensen die het echt nodig hebben en niet kunnen betalen.

De nieuwe Wmo is taakstellend naar gemeenten om algemene voorzieningen op te gaan zetten. Ook voor huishoudelijke hulp. Door per 2015 alleen te starten met nieuwe klanten, wordt voorkomen dat er onrust bij de huidige klanten gaat ontstaan. Voor de mensen die het niet kunnen betalen wordt aansluiting gezocht bij het minimabeleid.

Huishoudelijke hulp wordt op een verantwoorde wijze uitgevoerd, binnen de financiële kaders. Belangrijk hierbij is het onafhankelijke digitale platform bar-dichtbij, waar aanbieders samenwerken om een verantwoord aanbod vorm te geven tegen een scherpe prijsstelling. Deze samenwerking is eenduidig voor klanten, aanbieders en de gemeente.

Hiermee stellen wij voor in te stemmen met onderstaande uitgangspunten:

Een verantwoorde uitvoering van huishoudelijke hulp waarbij:

1. Rust wordt gecreëerd voor de bestaande (geherindiceerde) Wmo klanten;
2. Wordt voorzien in een passend ondersteuningsaanbod waar eigen kracht, sociale netwerken, algemene en maatwerkregelingen elkaar aanvullen;
3. De maatwerkregeling conform de wet wordt afgestemd op en voorbehouden aan hen die het echt nodig hebben / niet kunnen betalen;
4. Bij de geïndiceerde ondersteuning, wordt ingezet op variant 2 en daarmee op de overgangstarieven zoals die bij de overgangsregeling zijn vastgesteld;
5. De klant optimale keuzevrijheid houdt;
6. Rekening wordt gehouden met de nieuwe financiële kaders;
7. De ondersteuning voor hen die het niet kunnen betalen, wordt uitgewerkt via het minimabeleid.